

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6Tos/75/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123013703
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2123013703.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a sudcov JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX. XXXXXXX XXXX v C., trvalé bydlisko A. XXXX/XX, D., t. č. vo výkone trestu v ÚVTOS Leopoldov, o žiadosti odsúdeného o podmienočné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 26. februára 2024, č. k. 10PP/104/2023-28, na neverejnom zasadnutí konanom 28. mája 2024 v Trnave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B. z a m i e t a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Trnava (ďalej len okresný súd) uznesením z 26. februára 2024, č. k. 10PP/104/2023-28, podľa § 415 ods. 1 Trestného poriadku (ďalej len Tr. por.) a § 66 ods. 1 písm. b), § 66 ods. 2 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) zamietol žiadosť odsúdeného A. B. (ďalej len odsúdený), o podmienočné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava III z 15. februára 2016, sp. zn. 1T/10/2016 v spojení s uznesením o neosvedčení sa v skúšobnej dobe Okresného súdu Bratislava III z 12. júla 2018, sp. zn. 1T/10/2016.

2. Zamietnutie žiadosti okresný súd odôvodnil tým, že odsúdený síce splnil formálnu podmienku, teda vykonal potrebnú časť z výmery uloženého trestu, avšak nesplnil už prvú materiálnu podmienku. Z hodnotenia odsúdeného nemožno urobiť jednoznačný záver o splnení prvej materiálnej podmienky. Vzhľadom na skutočnosť, že odsúdený bol opakovane vo výkone nepodmienočného trestu odňatia slobody, okresný súd bol toho názoru, že je jeho správanie vo výkone trestu potrebné skúmať prísnejšie oproti osobe, ktorá je vo výkone trestu prvýkrát. Je tomu tak preto, že osoby s predchádzajúcimi skúsenosťami z výkonu trestu majú vedomosť o podmienkach výkonu trestu, toto prostredie je im známe, vedia, aké správanie sa od nich očakáva a pokiaľ majú záujem preukázať skutočné polepšenie, ich snaha musí byť dôraznejšia, pretože ich minulosť svedčí o tom, že napriek pôsobeniu predchádzajúceho trestu, sa vo výkone nepodmienočného trestu ocitli opätovne. Počas výkonu trestu bol odsúdený šesťkrát disciplinárne odmenený, avšak uvedený počet disciplinárnych odmien v pomere k dĺžke doposiaľ vykonaného trestu (cca 1 odmena za rok) nesvedčí o tom, že by odsúdený svojou aktivitou výrazne vybočoval z radu, síce režimovo prispôsobených, avšak priemerných väzňov. Z týchto dôvodov dospel okresný súd k záveru o nesplnení prvej materiálnej podmienky.

3. K druhej materiálnej podmienke okresný súd uviedol, že v dôsledku nesplnenia prvej materiálnej podmienky na podmienočné prepustenie odsúdeného nemožno dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky. Odsúdený má doposiaľ v odpise registra trestov 12 záznamov. Vysoká početnosť odsúdení, ich povaha (opakovane sa dopustil násilných trestných činov ublíženia na zdraví, lúpeže, tiež opakovane sa dopúšťal krádeží, jedenkrát sa dopustil trestného činu znásilnenia), svedčí o tom, že odsúdený má dlhodobu sklony k páchaniu trestnej činnosti a nejde len o ojedinelé vybočenie z inak riadneho vedenia života. Odsúdenému boli uložené aj podmienočné tresty a opakovane i nepodmienočné tresty odňatia slobody, a tieto skutočnosti nemali na odsúdeného prevýchovný vplyv a nevedli u neho k náprave a dlhodobej zmene jeho správania, kedy by sa už trestnej činnosti nedopúšťal.

Odsúdený už bol v minulosti podmiennečne prepustený, kedy sa v skúšobnej dobe osvedčil, následne však opätovne páchal trestnú činnosť. Aj aktuálne odsúdeným vykonávaný trest odňatia slobody mu bol pôvodne uložený ako podmiennečný, avšak odsúdený sa v skúšobnej dobe dopustil ďalšej trestnej činnosti, od páchania ktorej ho neodradili ani predchádzajúce vykonané tresty, ani vedomie, že trestnú činnosť pácha v skúšobnej dobe a ani bezprostredná hrozba nepodmiennečného výkonu trestu odňatia slobody. Všetky tieto konkrétne skutočnosti spoločne s menej priaznivou resocializačnou prognózou okresný súd vyhodnotil tak, že nepreukazujú splnenie druhej materiálnej podmienky.

4. Po vyhlásení uznesenia na verejnom zasadnutí sa prokurátor vzdal práva na podanie sťažnosti, no odsúdený zahlásil sťažnosť.

5. Zhlásenú sťažnosť odsúdený odôvodnil vlastnoručným písomným podaním doručeným okresnému súdu 19. marca 2024. Odsúdený namietal, že je preukázané, že ľudia vyššieho veku počas výkonu trestu sa zvyknú zmeniť s tým, že majú pozitívnejší pohľad na život. Keďže má už 50 rokov a vo výkone trestu na základe jeho zostarnutia pochopil, že rodina je to najdôležitejšie a najvzácnejšie čo človek v živote má a že stratiť ju je to najhoršie. Dodal, že počas výkonu trestu robil všetko preto, aby spĺňal podmienky na podmiennečné prepustenie, vo výkone trestu pracoval a jeho správanie bolo na požadovanej úrovni, o čom svedčí to, že bol viackrát odmenený. Nestotožňuje sa s tým, že na základe toho, že je recidivista, mu bolo podmiennečné prepustenie zamietnuté.

6. Prokurátor sa k dôvodom sťažnosti do konania neverejného zasadnutia bližšie nevyjadril.

7. Okresný súd predložil spisový materiál Krajskému súdu v Trnave (ďalej len krajský súd) na rozhodnutie o sťažnosti odsúdeného 26. apríla 2024.

8. Podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por., pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Podľa § 193 ods. 1 Tr. por., nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak

a) nie je prípustná,

b) bola podaná oneskorene, neoprávnenou osobou, osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala alebo ktorá znovu podala sťažnosť, ktorú už predtým výslovne vzala späť, alebo

c) nie je dôvodná.

9. Krajský súd ako nadriadený orgán, na základe riadne a včas podanej sťažnosti na to oprávnenou osobou, podľa § 192 ods. 1 písm. a), písm. b) Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal odsúdený sťažnosť, ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

10. Pokiaľ ide o konanie, ktoré napadnutému výroku predchádzalo, odsúdený mu žiadne chyby nevytýkal a krajský súd vlastným prieskumom ani žiadne chyby nezistil. Okresný súd dodržal všetky ust. Trestného poriadku viažuce sa nielen k príprave, ale aj k priebehu verejného zasadnutia, pričom procesne správnym spôsobom vykonal všetky dôkazy potrebné pre objektívne a zákonné rozhodnutie. Vyhlásené rozhodnutie následne v zákonom stanovenej lehote písomne vypracoval a doručil stranám trestného konania do vlastných rúk, o čom svedčia doručky založené v spise.

11. Pokiaľ ide o splnenie formálnej podmienky na podmiennečné prepustenie, okresný súd správne skonštatoval, že odsúdený ju dňom 28. februára 2022 splnil, nakoľko vykonal dve tretiny z trestu, ktorý mu bol za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., uložený mu trestným rozkazom Okresného súdu Bratislava III z 15. februára 2016, sp. zn. 1T/10/2016 v spojení s uznesením o neosvedčení sa v skúšobnej dobe Okresného súdu Bratislava III z 12. júla 2018, sp. zn. 1T/10/2016.

12. Pokiaľ ide o splnenie prvej z dvoch materiálnych podmienok predpokladaných v ust. § 66 ods. 1 Tr. zák., tak krajský súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním potrebné polepšenie nepreukázal.

13. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS jasne vyplýva, že jeho správanie síce bolo na požadovanej úrovni, dokonca získal 6 disciplinárnych odmien, čo sa na prvý pohľad mohlo javiť, že prvá materiálna podmienka (v podobe preukázania polepšia svojim správaním sa počas výkonu trestu) splnená je, no opak je pravdou. Hoci počet odmien nepochybne značí, že odsúdený plní svoje povinnosti počas výkonu trestu odňatia slobody, automaticky z neho nevyplýva, že sa odsúdený skutočne polepšil. Súd sú povinné sa zaoberať otázkou, či pozitívne správanie sa odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody svedčí o skutočnej zmene životného postoja odsúdeného, aké je jeho bližšie správanie sa vo výkone trestu a za čo sú mu disciplinárne odmeny udeľované. Okrem toho okresný súd správne poukázal na skutočnosť, že odsúdený získal malý počet disciplinárnych odmien vzhľadom na dĺžku jeho doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody. Okrem toho odsúdený poslednú disciplinárnu odmenu získal 30. augusta 2023 a odvtedy jeho snaha stagnovala. Krajský súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že odsúdený získaval disciplinárne odmeny vo výkone trestu odňatia slobody len za plnenie pracovných

povinností a iné charakterové vlastnosti, ktoré prispeli k páchaniu jeho trestnej činnosti sa zjavne nesnažil eliminovať, keď sa disciplinárne odmeny nesnažil získať aj z iných aktivít vo výkone trestu odňatia slobody.

14. V ďalšom možno poukázať na to, že odsúdený na verejnom zasadnutí síce prezentoval svoj kritický postoj a ľútosť k spáchanej trestnej činnosti, neuviedol však, ako na ňu s odstupom času nazerá a ani neuviedol nič, z čoho by bolo možné usúdiť, že by svoj predchádzajúci život tentokrát skutočne analyzoval z hľadiska príčin a podmienok páchania trestnej činnosti so zameraním sa na to, aby tieto príčiny a podmienky eliminoval a v budúcnosti tak trestnú činnosť nepáchal.

15. Pokiaľ ide o odsúdeným akcentovaný fakt, že vo výkone trestu pracoval a získal kvalifikáciu zvérača, teda prejavil záujem o vzdelávanie a snažil sa aktívne zlepšiť svoje znalosti a schopnosti s cieľom uplatniť sa v spoločnosti, to krajský súd považuje za chvályhodné, ale nestačí to. Aj z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS tiež vyplynulo, že odsúdený sa v podmienkach výkonu trestu dokáže správať na požadovanej úrovni, avšak vzhľadom na jeho kriminálnu minulosť nie je možné ani podľa ústavu zaručiť, že po prípadnom prepustení na slobodu bude viesť riadny život, preto aj ústav u neho konštatoval, že len čiastočne preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie.

16. Z uvedených skutočností potom krajský súd uzatvára, že u odsúdeného nejde o prejav skutočného polepšenia sa ako výrazu prerodu jeho osobnosti s kritickým náhľadom na spáchanú trestnú činnosť, aktívne podnikajúceho kroky k tomu, aby počas výkonu trestu eliminoval všetky príčiny páchania trestnej činnosti a v budúcnosti sa jej viac nedopúšťal. Skutočnosť, že odsúdený aktuálne plní svoje povinnosti skôr svedčí podľa názoru krajského súdu pre záver, že sa podmienkam výkonu trestu len opäť raz formálne prispôbil bez toho, aby došlo k jeho skutočnej vnútornej premene. Treba totiž zohľadniť iný dôležitý fakt a síce, že odsúdený bol už viackrát vo výkone trestu odňatia slobody, teda pobyt za mrežami mu vôbec nie je cudzí a možno predpokladať, že ústavné poriadky a s tým spojené vzorce správania má za tie roky veľmi dobre osvojené.

17. Na základe uvedeného aj krajský súd konštatuje, že odsúdený nesplnil prvú materiálnu podmienku, nakoľko plnením svojich povinností a svojím správaním nepreukázal skutočné polepšenie.

18. Pokiaľ ide o druhú materiálnu podmienku v zmysle ust. § 66 ods. 1 Tr. zák. a síce, že je od odsúdeného možné dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, ani krajský súd túto podmienku nepovažuje za splnenú.

19. Správne okresný súd ustálil, že ak u odsúdeného nenastalo v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody žiadne polepšenie, tak nemožno ani dospieť k záveru o splnení druhej materiálnej podmienky, nakoľko polepšenie odsúdeného je esenciálnou zložkou vyvedenia predpokladu, či odsúdený bude schopný viesť po jeho prepustení z výkonu trestu odňatia slobody riadny život. Od odsúdeného teda nemožno dôvodne očakávať vedenie riadneho života v budúcnosti, pokiaľ nemožno konštatovať jeho polepšenie sa už počas výkonu trestu.

20. Krajský súd pripomína, že na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody neexistuje právny nárok, daný postup je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť riziko recidívy, pričom takou okolnosťou je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného. Pri rozhodovaní o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody treba vždy zhodnotiť osobu odsúdeného a celý jeho doterajší život, vrátane jeho správania pred spáchaním trestného činu, správania, ktoré viedlo k jeho spáchaniu ako aj správania vo výkone trestu odňatia slobody. Tieto okolnosti pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale je nutné ich posudzovať vo vzájomných súvislostiach. Očakávanie správania sa odsúdeného v budúcnosti je možné vyvodiť z objektívnych okolností, ktoré sa už stali a ktoré musí súd logicky vyhodnotiť. Ohľadne správania sa odsúdeného v budúcnosti súd pri rozhodovaní o podmienenom prepustení vyvodzuje iba predpoklady, pretože logicky nemôže vedieť, čo sa v budúcnosti skutočne stane. Správanie sa odsúdeného v minulosti má v tomto prípade rozhodujúci význam pri určení pravdepodobnosti jeho správania sa v budúcnosti. Samotnou okolnosťou, ktorá má nepochybne veľký význam, je teda predchádzajúci spôsob života odsúdeného, vrátane jeho prípadnej trestnej činnosti, pričom pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného je nutným predpokladom pre rozhodnutie o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

21. Pokiaľ ide o sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, na ktoré poukazoval okresný súd, tieto sú aj podľa názoru krajského súdu zjavné. Ako už bolo uvedené, posúdenie otázky novej recidívy je vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, no pri skúmaní tejto miery pravdepodobnosti sa vychádza z objektívnych kritérií, medzi ktoré patrí najmä predchádzajúci spôsob života odsúdeného a jeho sklony k páchaniu trestnej činnosti. Súd môže pri hodnotení osoby odsúdeného prizerať na skutočnosť, že sa v minulosti dopustil trestných činov a z toho vyvodí príslušné závery z hľadiska jeho vzťahu k spoločenským hodnotám chráneným Trestným zákonom a možnosti

jeho nápravy a polepšenia. Z hľadiska posudzovania sklonov odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti je pritom možné prihliadať aj na zahladené odsúdenia, lebo zahladením odsúdenia alebo zákonnou fikciou neodsúdenia právne zaniká iba skutočnosť odsúdenia za trestný čin, ale nie aj sama skutočnosť, že páchatel trestný čin spáchal.

22. V tomto prípade mnohopočetná recidíva odsúdeného nepochybne svedčí v prospech záveru okresného súdu, že predchádzajúce trestné stíhania, odsúdenia ani uložené tresty, ba ani predchádzajúci výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody na odsúdeného zjavne nemali požadovaný preventívny a resocializačný účinok, keďže mu nezabránili v ďalšom páchaní trestnej činnosti. Prísnejší náhľad na opakované v minulosti recidivujúceho odsúdeného pri posudzovaní prognózy „či od neho možno očakávať na slobode riadny život“ je namieste. Na základe uvedeného možno konštatovať, že riziko recidívy je u neho s ohľadom na tieto faktory stále prívysoké.

23. Čo sa týka údajného prísľubu zamestnania odsúdenému krajský súd konštatuje, že v tomto smere odsúdený nepredložil žiaden dôkaz. Už pred páchaním trestnej činnosti odsúdený pracoval brigádne na stavbách, teda mal možnosť legálneho príjmu, napriek tomu sa v minulosti dopúšťal aj úmyselnej trestnej činnosti. Možno tak uzavrieť, že ani údajný prísľub zamestnania, ani jeho rodinné väzby a zabezpečené bývanie nie sú dnes tie relevantné faktory, pre ktoré by súdy mali jeho návrhu na podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody vyhovieť.

24. Zhrnúc vyššie uvedené krajský súd dospel k rovnakému záveru ako okresný súd a síce, že náprava a celkové pozitívne pôsobenie na osobu odsúdeného je možné len počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody, pričom podmiennečným prepustením odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody by nebol naplnený jeden zo základných účelov trestu, ktorým je ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov.

25. Krajský súd predmetný záver vyslovil po komplexnom posúdení všetkých relevantných faktorov, teda nielen s poukazom na kriminálnu minulosť odsúdeného, ale aj s poukazom na správanie sa odsúdeného počas pobytu vo väzení a jeho postoj k trestnej činnosti, no zohľadnil tiež hodnotenie riaditeľa ÚVTOS. U odsúdeného tak nejde o situáciu opisovanú v sťažnosti, že by jeho návrh na podmiennečné prepustenie mal byť súdmi zamietnutý výhradne len na základe jeho trestnej minulosti.

26. Pretože krajský súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zrušenie resp. zmenu napadnutého uznesenia, sťažnosť odsúdeného postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.